

דף סד.

עין משפט א.

אה"ע סימן קמא סעיף נה

נה. נג. עשתה שליח קבלה בעדים, והגט יוצא מתחת ידו של השליח, והבעל טוען מזוייף הוא. אם נתקיים בחותמיו או בעדי מסירה לשליח מגורשת ^ש, ואם לאו, אם מודה הבעל שכתבו אלא שנתנו לשליח כפקדון ^ה והשליח אומר לגירושין, השליח נאמן ^א, אפי' שלושתן בעיר. וי"א דאם שלושתן בעיר הבעל נאמן ^ב.

הגה: נד. נאמנות השליח שניתן לו לגירושין הוא רק כשיוצא הגט מתחת ידו, אבל אם יש עדים שהיה תחת ידו, י"א דבזה לא מהני להאמינו ^ג.

נה. נה. אם האשה אומרת בפני קיבלו השליח לשם גירושין נאמנת לכו"ע אפי' שלושתם בעיר ^ד. וי"א דוקא שהגט ביד האשה וטוענת כך.

עין משפט ב.

ח"מ סימן פא סעיף ה

ח. י. האומר בפני שנים הריני מודה בפניכם שיש לפלוני אצלי מנה, ואמר הדבר דרך הודאה גמורה ^ה ולא דרך שיחה, אע"פ שלא אמר אתם עדי

ש. רמב"ם בפ' י"ב והרי"ף בתשובה, וידו כיד האשה.

ת. ואם טוען הבעל עשיתיו שליח הולכה ורצוני לחזור בי אינו נאמן, אף לי"א, שו"ע.

א. אפי' בלא מיגו, והוא שיש עדים שמונה ע"י האשה לשליח קבלה, והשליח אומר שהבעל מסרו לו בפני עדים.

ב. הרא"ש כר"ה רבו של רב חסדא, וכמו שהעיר הרמב"ן בנוסחא הראשונה של הרי"ף, ולסברא זו כשכולם בעיר טוב שלא לגרש ע"י שליח שלא יטען הבעל שמסרו ליד השליח לשם פיקדון ונפיק מיניה חורבה, אם לא שיש לו הרשאה בידו שהוא שליח, כ"כ מהר"ם פדאוה והביאו השו"ע.

ג. מטור לדעת הרא"ש. ומוכא בשו"ע סעיף נ"ז וברמ"א.

ד. אפי' שיש עד שמסייעה נאמנת, דכל זמן שאין ב' עדים שמסייעים אותה אמרינן אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה, כ"כ הרא"ש והביאו הב"ש, ולדעה ראשונה שנאמנת אפי' כשאין הגט בידה נאמנותה היא במיגו שגירשני והפקדתיו ביד השליח.

ה. רמב"ם פ"ז מטוען, וכתב הכ"מ שלמד דין זה ממשנה בסנהדרין כ"ט ע"א עד שיאמרו בפנינו הודה, כלומר בדרך הודאה, ומירושלמי פ"ג הלכה ח'.

ואפי' שאין התובע עמו^ו הרי זו עדות גמורה ומשלם על פיהם^ז.

עין משפט ג.

הו"מ סימן נו סעיף א

א. בזמן שהדבר מושלש ביד השליש^ח הוא נאמן כשני עדים, ואפי' שהוא קרוב, ואין צריך^ט לישבע. ואפי' שעבר הזמן שהיה צריך להחזירו לאחד מהן ולא החזירו עדיין, הוא נאמן, ואפי' הכחישו אחד מהם ואמר שלא עשאו שלישי, השליש נאמן, ואפי' הכחישו שניהם השליש, השליש נאמן, והוא שהכחישו אותו על עצם השלישות, אבל אם מכחישים אותו בסכום שהושלש אצלו, דאז הוה ליה^ל נוגע בדבר

וכתב הסמ"ג דאם קיבצם לשם עדות מהני בלא אתם עדי, אבל בלא קיבצם צריך שיהיה ניכר שבדרך הודאה אמר.

ומהר"ם אלשיך סי' ו' כתב דה"ה אם אמר מודה אני, הוי לשון הודאה אפי' לא קיבצם, ואם אמר תדעו שאני חייב לפלוני מנה, לאו הודאה עד שיקבצם, ש"ך ס"ק י"ט.

ו. משמע דאם אמר אתם עדי אף שאין התובע עמו אינו יכול לטעון שום טענה, ואם מצי לטעון שלא להשיב, כשאמר אתם עדי שלא בפני התובע, תלוי במחלוקת הפוסקים, או"ת ס"ק כ"ז.

ז. אבל ודאי שיכול לטעון שלא להשיב עצמי, ורק אם טען משטה או להד"ם בזה אינו נאמן, ומשלם. נתיבות חידושים ס"ק י"ט.

ח. מברייתא גיטין ס"ד ע"א ותוספתא הביאה הרי"ף. שהרי נתנו לו נאמנות ונאמן נגד הלוח והמלוה כשני עדים, אבל אם ישנם עדים שמכחישים אותו, הם נאמנים יותר ממנו כמ"ש הטור.

וכתב הש"ך דאם עד אחד מכחיש השליש אין הלוח שכנגדו צריך לישבע ש"ד נגד העד, ואפי' היסת א"צ לישבע, שנאמר שהשליש הוי ליה עד כנגד עד, ואז הנתבע צריך לישבע היסת כמ"ש בסי' פ"ז סעיף ו', אלא כאן השליש יש לו כח כב' עדים, וא"כ זה שהשליש מסייעו א"צ לישבע אפי' היסת, אע"פ שיש עד אחד שמכחישו, דלעולם כל זמן שאין ב' עדים שמכחישים השליש הוא נאמן.

ט. פי' שהשליש א"צ לישבע ונאמן בלי שבועה. סמ"ע ס"ק ג'.

י. אבל אם השליש המלוה שטרו ביד אחד, ע"מ שהשליש יעשה לו פשרה או דין עד זמן פלוני, ועבר הזמן ולא עשה יחזיר לו שטרו, כ"כ הרשב"א סמ"ע ס"ק ו'.

כ. לא מבעיא אם טוען שלא עשאו שלישי אלא רק בתורת פקדון מסרו לידו, שאין מועיל לבטל השלישות הואיל שהוא מודה שהאמינו עליו דרך פקדון, אלא אפי' מכחישו וטוען גזלת ממני, והלה אומר לא כי, אלא שלישי מניתי בינך ובין פלוני נאמן השליש, דלא חשדינן איניש לגזלן, וגם לנפילה דלא שכיח לא חיישינן, וע"כ ה"ה אם הלוח יטען שנפל ממנו השטר אחר שפרעו, והשליש מצאו אינו נאמן נגד השליש. סמ"ע ס"ק ז'.

ל. ואפי' מודים בשלישות, והש"ך חולק וסובר דאפי' יש הכחשה בסך השלישות של המעות, נאמן השליש במה שאומר בשבועה, ע"ש.

מ אינו נאמן.

א **ב.** שטר שיצא מתחת יד השליש אפי' מקויים **י** נאמן השליש לומר פרוע הוא, **ס** שאילו רצה שורפו או קורעו, וה"ה במת השליש ונמצא **ע** כתב יוצא מתחת ידי השליש ששטר זה פרוע, הרי זה פרוע, אע"פ שאין עדים על הכתב יד.

א **ג.** כתב יד יוצא מתחת יד המלוה ששטר זה פרוע, אפי' בכתב ידו של המלוה **פ** אינו כלום.

עין משפט ד. **אה"ע סימן קמא סעיף נה**
עין לעיל עין משפט א.

עין משפט ה. **אה"ע סימן קמא סעיף נו**

נו. **ז** היה הגט יוצא מתחת ידה, או שיש עדים שהיה בידה והאשה אומרת לגירושין נתנו לי השליח, וגם השליח אומר כן, והבעל אומר שמסרתיו לשליח לפקדון, השליח נאמן ומגורשת **ק**. אבל אם הגט אבד, ואין עדים שראו את הגט בידה וטוענת שקיבלה אותו מהשליח

מ. כיון שהוא חייב שבועה, מלשון הרמב"ם בפ' ט"ז מהלכות מלוה מעובדא דההיא איתתא בסנהדרין ל"א ע"א.

ומ"מ במקום שיש לשליש מיגו נאמן, ויכולים אז להשביעו גם בטענת שמא, מהגהות מרדכי הביאו הרמ"א. והיינו בהכחשת המעות. ועיין בש"ך מה שפירש.

נ. ממציעא כ' ע"ב. ומימרא דרב ירמיה בר אבא אמר רב. ואפי' הניח לדבר לקיים השטר ושתק כל הזמן, ורק אחרי שנתקיים השליש אמר פרוע נאמן, כ"כ הסמ"ע. והש"ך חולק בזה דאם עשה מעשה להמתין עד שיקיימוהו ושתק אינו נאמן.

ס. ואפי' שביה"ד ראו כבר השטר, מ"מ כיון שהיה פעם בידו לשרופו או לקורעו, האמינוהו בכל מה שיאמר הגם שאין בידו כעת. נתיבות ס"ק י"א.

ע. אם זה כתב של אדם אחר ולא של השליש, צריך שיהיה סימן שנכתב או הונח מדעת השליש, דבלי זה אנו אומרים שהשליש לא הניח כתב זה.

פ. שאינו אלא כמשחק, כ"כ השו"ע בסי' ס"ה בסופו, דאפי' נמצא שובר ביד המלוה על אחד משטרותיו לא נתגרע כח השטר הזה, אלא אנו אומרים שהכינו באולי יבא הלוה פתאום לפרוע לו, סמ"ע ס"ק י"ב.

צ. כרב חסדא בדף ס"ד.

ק. היינו לדעה א' בסעיף נ"ה בשו"ע.

לגירושין, וגם השליח אומר כן, אפי' שהבעל אומר לגירושין הוי רק ספק מגורשת, שהרי הוחזקה א"א ואין כאן אלא עד אחד והבעל. ולא עוד אלא אפי' אמרה האשה בפני נתנו לשליח לגירושין, וכולם אומרים לגירושין, הואיל והבעל וגם העד מסייעים אותה אמרינן דמעוזה ואינה נאמנת ושמא לא נתגרשה ר'.

עין משפט ו.

אה"ע סימן לה סעיף יא

יד. האומר לשליח צא וקדש לי אשה סתם ומת, הרי המשלח אסור בכל הנשים שבעולם שיש להם קרובות ש, ומותר באשה שאין לה קרובות. או אפילו באשה שהיתה לה קרובה בשעת המינוי אבל לא היתה ראויה להתקדש ת, או שבאו כל הקרובות ואמרו לא נתקדשנו, ונישאו א.

הגה: טו. ציוה לקדש לו אשה פלונית ומת השליח, נאסר מיד בקרובותיה, ויש חולקים ב.

דף סד:

עין משפט ב.

אה"ע סימן יז סעיף ב

ב. אשת איש שפשטה ידה וקיבלה קידושין בפני בעלה מאחר,

ר. לפ"ז היום אם יבואו זוג שהוחזקו כנשואים זל"ז ויאמרו גרושים אנו בגט ואבד הגט, אפי' עד אחד מסייעה הוי ספק מגורשת עד שיביאו לנו מעשה ב"ד או שני עדים שהתגרשה בג"פ, או להצריך עוד גט פיטורין ממנו.

ש. גמ' נזיר דף י"ב ע"א. המשלח אסור בכל הנשים וכו' דחזקה שליח עושה שליחותו, ואף דאין זו חזקה גמורה דאולי לא נתרצתה, מ"מ קנסא קנסו אותו שלא היה לו להכניס עצמו בספק איסור וחשש תקלה והיה עליו לצאת לקדש לו אשה פרטית.

ת. דאין אדם יכול למנות שליח לקדש לו אשה שהוא בעצמו לא יכל לקדשה באותה שעה.

א. שבזה עשו מעשה ועל כן מהימני דלא עבדו איסורא כ"כ הר"ן ובח"מ.

ב. תוס' בפ' התקבל, והח"מ והב"ש והט"ז כתבו שאין חולק בדבר, ודלא כהרמ"א שכתב ויש חולקין.

מקודשת^ג. וכאילו אמרה גירשתני בפניו דנאמנת, משום שאין אשה מעיזה פניה בפני בעלה^ד. וי"א דנאמנת רק לענין שקידושין תופסין בה מאחר, אבל לא להנשא^ה. ודעת הרמב"ם דלכל דבר נאמנת. ולדעת התוס' נאמנת גם להנשא אך לא ליטול כתובתה.

הגה: ג. בזמן הזה שהתרתה החוצפה, אינה נאמנת אלא לחומרא, דנחלשה החזקה של אשה אינה מעיזה בפני בעלה, ולכן לא תנשא, אבל אם נישאת עפ"ז שאמרה בפניו גירשתני. אין כופין להוציאה^ו.

ב ד. קידשה אחר שלא בפני בעלה^ז, אין קידושין תופסין בה עד שתביא ראייה שנתגרשה, דאשה מעיזה שלא בפניו.

ב ה. היכא שיש עד אחד שמסייעה, האשה מעיזה^ח.

ב ו. אם כבר האשה נישאה שלא בפני בעלה, אף שאומרת בפני בעלה כשבא גירשתני, אינה נאמנת. דכיון שכבר נישאה אומרת כן שלא תעשה עצמה זונה. וי"א דאף אם נתקדשה הדין כן^ט.

ג. גיטין פ"ט ע"ב, וכל נאמנותה בפני בעלה היא רק בבעלה מכחישה, אבל מסייעה אינה נאמנת, כ"כ הרמב"ם. אולם מהב"י יראה דגם בזה נאמנת מאחר והיא התחילה, וכתב הח"מ ליישב דתלוי מי התחיל דאם הבעל התחיל אז האשה מעיזה דבית דין נגורה, ועיין בב"ש וב"ה, אבל אם היא התחילה אינה מעיזה בכך ונאמנת אף דאח"כ הבעל מסייעה.

ד. הגם שמתחילה אמרה שלא בפני בעלה ואח"כ אמרה בפני בעלה נאמנת, דאינה מעיזה. ואין אומרים דעשתה בפעם השניה בפני בעלה לאחזוקי דיבורה הראשון. כ"כ הב"י בשם הרשב"א ומביאו הח"מ.

ה. וה"ה לכתובה דאינה נאמנת. רמ"א משם הר"ן בשם י"א בפ"ב דכתובות.

ו. כ"כ הב"ח ומובא בחלקת מחוקק. והח"מ כתב עליו דאין ראייה מהרא"ש אלא כופין להוציא.

ז. לדעת הרא"ש אם הוא בעיר הוי בפניו, ולדעת המהרי"ק והריב"ש בעינין בפניו ממש, אך הח"מ כתב דאין הכרח לא ממהרי"ק ולא מריב"ש לחלוק על הרא"ש, ולא בעינין ממש בפניו. וזו דעת הרמב"ם ומרן השו"ע, אבל הר"ן בשם הרמב"ן דעתו דיש לחוש לחומרא אף שלא בפניו. כ"כ הח"מ.

ח. והוא מכתובות כ"ב ע"א, וגיטין ס"ד ע"ב, וכתב הב"ש דהמקור הוא מרא"ש בגיטין ס"ד.

ט. כ"כ ה"ה בשם יש מי שכתב.

ב ז. ו"א דאם היה קטטה^י ביניהם, או תובעת כתובתה אינה נאמנת אפי' בפניו (שו"ע). וי"א דבמקום שנאמנת להנשא גובה ג"כ כתובתה (מהרי"ק) וי"ח דאינה נאמנת לענין ממון כלל (הרמ"א).

עין משפט ג. אה"ע סימן קמא פעיף נו
עיין לעיל דף סד. עין משפט ה

עין משפט ד. אה"ע סימן קמא פעיף ב

ב ג. נערה המאורסה אע"פ שמתגרשת בקבלת גיטה כמו קבלת אביה, מ"מ אין היא יכולה למנות שליח קבלה, אבל אביה יכול למנות שליח לקבלה. מת אביה גם היא יכולה למנות שליח קבלה^ב.

עין משפט ה.ו. אה"ע סימן קמא פעיף ו

ו. קטנה שנישאת או נתקדשה ומת אביה, מתגרשת ע"י עצמה, ובלבד שמבחינת בין גיטה לדבר אחר דהיינו אגוז ונוטלו^ל, וי"א עד עונת פעוטות, שהוא זמן יותר מאוחר מזמן דאגוז ונוטלו, אבל אם אינה מבחינת והיא ארוסה מתגרשת רק ע"י אביה, וי"ח דאף ע"י אביה אינה מתגרשת.

עין משפט ז. חר"מ סימן רמג פעיף טו

טו יג. קטן שנותנים לו אגוז ונוטלו, צרור וזורקו זוכה לעצמו, ופחות מזה אינו זוכה גם לעצמו^מ.

י. מתוס' ביבמות קי"ז והרא"ש שם. ומה שכתב קטטה ה"ה בזינתה.
כ. גיטין ס"ד ע"ב. וקידושין מ"ד. וכת"ק שם. ומה שהיא אינה יכולה למנות שליח לקבלה עיין שם בגיטין בר"ן הטעם משום שהיא עצמה מדין שליח אביה ואין שליח ממנה שליח דזה מילי. וצ"ע אם אביה צווח בעת שמקבלת גיטה ואומר שאין רצונו שתתגרש כי היא שלוחו אם מגורשת.
ל. טור מרש"י ותוס'.
מ. מגיטין ס"ה ע"א מרבא ג' מידות בקטן.

הגה: וגם באגוז ונוטלו שזוכה לעצמו^א. דוקא שיש גם דעת אחרת מקנה לו, אבל במציאה שאין דעת אחרת אינו קונה^ב ועיין בסי' רל"ה.

או"ח סימן שסו סעיף ט

עין משפט וז.

ט. יב. אם אחד מבני החצר רוצה ליתן פת בשביל כולם^ע מועיל, ובלבד שיזכנו להם ע"י אחר^פ, וכשזוכה בו לאחרים צריך להגביהו מן הקרקע טפח^ז, וצריך לזכות לכל בני החצר או המבוי, ולכל מי שיתווסף^ק מיום זה ואילך.

וי"א אף שלא יזכה בפירוש למי שיתווסף עליהם, לב בית דין מתנה עליהם^ר, מ"מ אם נתווספו דיירים לאחר שנתמעט הערוב מן השיעור צריך להוסיף מחמתן שבשבילם הוי תחלת ערוב.

ג. אבל יש בו גזל ממנו משום דרכי שלום ואפי' בפחות מצרור וזורקו. סמ"ע ס"ק כ"ח. ועיין באות כ"ה.

ס. ואין לו בה זכיה מדינא אלא משום דרכי שלום, ה"ה בפ' ד' מזכיה הלכה ז', ומבואר בסי' ע"ר סעיף א'. אבל הש"ך בס"ק ו' האריך להוכיח דגם במציאה יש יד לקטן אם נותנים לו צרור וזורקו וכו'. מדאורייתא, ומה שאמרו במשנה חרש שוטה וקטן במציאתם יש בהם משום דרכי שלום היינו בפחות מגיל זה של צרור וזורקו ע"ש. ובביאורים ס"ק ט' העלה דהעיקר כדברי הרמ"א ודלא כהש"ך. בהגיע לצרור וזורקו אבל בלא הגיע לגיל זה אין בו אפי' משום דרכי שלום וכמונח באשפה דמי. ואם נתן חמשה סלעים של בכור לכהן קטן, אם אכלם הקטן יצא ידי חובת פדיון ואם נאבד מהקטן חייב ליתן אחרים לפדיון. **ע.** אפי' שלא בפניהם.

פ. שע"י עצמו כל זמן שלא יצא מרשותו אינו יכול לזכות להם, והיינו שיאמר לאחר קבל פת זו וזכה בה לכל בני החצר, והמקבל יחשוב בהגבהתו בשביל כולם, ואפי' שהם לא עשוהו שליח לזה, דזכין לאדם שלא בפניו והוא כשלוחן. מ"ב אות נ'.

צ. ואפי' לדעת הסוברים בחו"מ סי' קצ"ח סעיף ד' ברמ"א דאינו מועיל לקנות פחות מג' טפחים בהגבהה, כאן בערוב הקלו ומספיק בטפח. ואם הניחו הנותן ליד המקבל באויר, צריך ג"כ להגביהו טפח, ט"ז.

ק. וכשהוא מתכוון מתחילה עליהם מועיל שהרי ב' סעודות מספיק אפי' לאלף איש כמ"ש בסי' שס"ח ג'.

ר. והטעם מאחר שאנו נוהגים להניח הערוב על כל השנה מסתמא אנו מכוונים גם על האנשים שמתווספים במשך השנה. מ"ב אות נ"ג מב"י.

עין משפט ט.

אור"ח סימן שסו ע"פ י

יג. כשמזכה להם ע"י אחר, לא יזכה להם ע"י בנו ובתו הקטנים ^ש אפי' אם אינם סמוכים על שלחנו, ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים ^ה, אבל מזכה להם ע"י בנו ובתו הגדולים אפי' שהם סמוכין על שלחנו ^א, וכן ע"י עבדו ושפחתו העברים אפי' הם קטנים שאין ידם ממש כידו כמו בבניו הקטנים ^ב.

כמ"כ מזכה להם ע"י אשתו אע"פ שהוא מעלה לה מזונות ^ג, ואפי' אין לה בית בחצר.

וי"א דאינו מזכה ע"י בנו ובתו הסמוכים על שולחנו ^ד אפי' הם גדולים, ולא ע"י בתו אפי' אינה סמוכה על שלחנו כל זמן שלא בגרה שעד אז מציאתה לאביה, ולא ע"י אשתו שמעלה לה מזונות ^ה או אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותיך ^ו, ואפי' יש לה בית בחצר ^ז, אבל מזכה ע"י בנו שאינו סמוך על שלחנו אפי' הוא קטן ^ח, וע"י בתו שבגרה ואינה סמוכה על שלחנו ^ט, וע"י אשתו שאינו מעלה לה מזונות אפי' אין לה בית בחצר.

ולכתחלה טוב לחוש לדברי שניהם היכא דאפשר.

ש. כיון שידן כידו, וא"כ לא יצא הדבר מרשותו.

ת. ג"כ שיד עבד כיד רבו ולא יצא מרשותו.

א. הגם שמציאתן לאביהם כמבואר בח"מ סי' ע"ר, זה אינו אלא משום איבה, אבל כאן שרוצה האב לזכות לאחרים יש להם יד בפני עצמן.

ב. בערוב שהוא מדרבנן הקלו בעבדו ושפחתו, אבל בבניו הקטנים לא רצו להקל, מ"ב אות נ"ח.

ג. דאם נותן לה אחר מתנה ע"מ שאין לבעלה רשות בה מועיל הרי שיש לה יד לזכות לעצמה, וא"כ ה"ה לזכות לאחרים.

ד. ס"ל דזה דומה למציאה וכמו שאין להם יד במציאה אין להם יד לזכות לאחרים, וה"ה אשתו דמציאתה לבעלה, ורק במעלה לה מזונות, מ"ב אות ס"א.

ה. שאז מציאתה לבעלה. שם מ"ב אות ס"ד.

ו. ומיירי במספיקה למזונות, דאם לא כן אין מציאתה לבעלה.

ז. דהיא אינה צריכה ערוב כלל דנמשכת אחר בעלה. מ"ב אות ס"ו.

ח. כיון דלענין מציאה יש לו יד לזכות לעצמו באינו סמוך, יש לו יד לזכות לאחרים.

ט. היינו דוקא באופן זה, ולא כדעה ראשונה דס"ל דכשבגרה אפי' סמוכה מזכה על ידה, וכן בעל ע"י אשתו, דוקא היכא שאינו מעלה לה מזונות שאז מציאתה לעצמה ולא לבעלה. מ"ב אות ס"ח.

הגה: ובדיעבד סומכין על דברי המקל^י בערוב.

הגה: בן נשוי אע"פ שסמוך על שלחן אביו מזכין על ידו אפי' לכתחלה.

הגה: אינו צריך להודיע לאותם שזיכה להם קודם השבת^כ, אלא אם מודיעם בשבת מותר לטלטל דזכין לאדם שלא בפניו.

^י. בין בקטן ואינו סמוך, או גדול אפי' סמוך, וכן בעל ע"י אשתו אע"פ שמעלה לה מזונות. מ"ב אות ס"ט.

^כ. דזכין לאדם שלא בפניו.